

VÄINÖ VALVANNE.

Kyvykkäitä työntekijöitä ei vielä Suomessa ole ollut monta teosofisella vainiolla. Kun yksikään niistä muuttaa pois tuonen virran toiselle rannalle, on tappio tuntuva tällä puolen. Ja kun yksi parhaimpia lähtee luotamme, jää riveihin ammottava aukko. Ellemme luottaisi siihen, että Mestarit pitävät työstään huolen fyysisissäkin maailmassa, tuntuisi Väinö Valvanteen jättämä tyhjä paikka melkein mahdottomalta täyttää. Niin kyvykäs työntekijä oli hän, Väinö Valvanne, niin ahkera, niin tietorikas, niin vaatimaton.

Hän oli syntynyt toukokuun 10 p:nä 1887. Isänsä oli rovasti Henrik Wegelius (nyk. Merikarvialla) ja äitinsä, o. s. Scharlin, sukua suurelle runoilijallemme Z. Topeliukselle. Väinö V. tuli Turun suomalaisen klassillisen lyseon oppilaaksi v. 1897 ja sieltä ylioppilaaksi 1905. Koulussa hän oli tunnettu ahkeruudestaan ja etevyydestään, istuen luokalla aina ensimmäisten joukossa, usein ensimmäisenäkin. Samaten hän oli harras raittiuden ystävä ja otti innokkaasti osaa raittiusyhdistyksen työhön koulutoveriensa keskuudessa.

Viisi-kuusitoistavuotiaana Väinö Valvanne tutustui teosofiaan, joka heti teki häneen syvän vaikutuksen. Hän oli saanut käsiinsä ruotsalaisen teosofisen aikakauskirjan ja saadakseen kirjallisuudesta lisätietoja hän kirjotti Skandinaviaan T. S:n silloiselle ylishteerille, toht. Emil Zanderille, joka oli hyvä ystäväni ja vastauskirjeessään neuvoi nuorukaista kääntymään minun puoleeni. Tammikuussa 1904 sainkin ensimmäisen kirjeen Väinö Valvanteelta. Muistan, kuinka se kirje liikutti mieltäni lapsellisella vilpittömyydellään ja asianharrastuksellaan. Oman nuoruuteni teosofinen herämys kajasti mieleeni ja aavistin järkähtämättömällä varmuudella, että "tästä pojasta sukeutuu oikea teosofinen työntekijä".

Väinö itse ei heti semmoista ajatellut. Hän ei ollut niitä, jotka mielestään ovat valmiita tekemään teosofista työtä, kunhan vain olisi aineelliset edellytykset olemassa. Hänen mieleensä ei alussa juolahtanutkaan, että hän olisi kelvannut ja kyennyt semmoiseen tehtävään. Hän vain tahtoi palvella kansaansa, tapahtui se kuinka vaatimattomasti tahansa. Sentähden hän syksyllä 1905 ollessaan ensimmäistä lukukautta Helsingissä ylioppilaana ja harrastaen yliopistolukuna etenkin kreikan kieltä ja kirjallisuutta samalla haaveili kansakoulunopettajan tointa jossain Suomen salomaalla. Vasta seurustelu teosofien ja allekirjottaneen kanssa sai hänet seuraavana vuonna ajattelemaan teosofisen työn mahdollisuutta ja syksystä 1906 lähtien liittymään siihen työhön.

Nyt alkoi hänen elämänsä varsinainen työ. Se oli työtä hiljaisuudessa, kirjoituspöydän ääressä, joskus puhujalavalta, eikä siinä elämässä ollut paljon vaihtelua. Ne ihmiset, jotka vaihtelua ja huvitusta kaipaavat, ne eivät ehdikään suorittaa yhtä paljon yhtä lyhyessä ajassa kuin V. H. V. Hänessä oli ominaisuus, jolle

panin erityistä arvoa: hänellä ei koskaan ollut "ikävä", hän aina tiesi mitä tehdä, ja aina oli koko sielullaan mukana siinä, mitä teki. Työ oli hänen suurin nautintonsa.

Hän oli Tietäjän toimitussihteerinä vv. 1906-1914, suomentaen sillä aikaa suuren joukon kirjoituksia Tietäjää varten. Hänen omat alkuperäiset kirjoituksensa olivat myös sangen lukuisat. V. H. V:n nimellä hän julkaisi 138 artikkelia, muilla salanimillä (Väinämö, E. Vento, Vesa, Vesanto, Subhadatta, Eräs) yhteensä 11 kirjoitusta ja salanimellä –e 45 lyyrillistä prosakirjoitusta.

Hänen oli myös samoina vuosina tapana pikakirjoituksella panna muistiin allekirjottaneen luentoja, joita sitten kirjotti puhtaaksi, niin että minä saatoin valmistaa ne painokuntoisiksi. Sillä tavalla julkaistiin useampia kirjojani, esim. "Suuret uskonnot", "Jeesuksen salakoulu" y. m.

V. H. V. oli niinkään tunnettu teosofisten kirjojen suomentajana. Suoritettuaan ensin minun opastuksellani H. P. Blavatskyn "Teosofian avain" kirjan suomennoksen (1906) hän sittenkin jatkoi suomennostyötä säännöllisesti ja käänsi seuraavat teokset: Annie Besant, Kristinuskon salainen puoli; H. P. Blavatsky, Hiljaisuuden ääni; Edvard Bulwer, Zanoni; Mary Karadja, Seitsemän sakramenttia; C. W. Leadbeater, Luonnonhenget; Michael Wood, Häijy koira, Keijukaisten lahja; Svaami Vivekaananda, Mestarini; Alcyone, Kasvatustyö palveluksena; A. B. ja C. W. L. Ihminen, mistä ja miten? (Yhdessä veljensä H. V:n kanssa). Suurin kaikista hänen suomennoksistaan oli Salainen Oppi (yhdessä allekirjottaneen kanssa), joka kuitenkin nyt sairauden ja kuoleman kautta jäi kesken.

Väinö Valvanne oli itsekä etevä kirjailija. Hän ei tosin ennättänyt julkaista monta teosta, mutta ne jotka hän kirjotti, todistivat, että jos hän olisi saanut toteuttaa kaikkia kauniita unelmiaan, olisi hänestä tullut mitä etevin suomenkielinen uskonnollisfilosofinen kirjailija. Hänen painosta ilmestyneet teokset ovat: Kristuksen opin ydin; Tuonenpuoleiset vertaukset (molemmat nämä kahtena ensi osana laajempaan tutkimukseen "Kristuksen alkuperäinen oppi elämästä ja kuolemasta"); Onko Kristus historiallinen todellisuus?; Kirkko ja uskonto; Uusi uskonto; Risti ja sepele; Kehityksen laki.

Vuonna 1916 V. H. V. perusti Uus-uskonnollisen kustannusliikkeen Hyvinkäällä, minne hän oli muuttanut sairastuttuaan keuhkotautiin. Tämän kustannusliikkeen tarkoituksena oli julkaista etupäässä Idän Tähtien kirjallisuutta; se muutettiin pian osakeyhtiöksi ja liitettiin Kustannusosakeyhtiö Tietäjään viime vuonna.

Väinö Valvanne oli innokas Idän Tähtien aatteen kannattaja ja kuului tohtori Angervon julkaiseman Idän Tähti-lehden toimitukseen. Suuri oli myös se palvelus, minkä hän teki teosofian asialle esoteerisen koulun suomalaisena kirjeenvaihtajana (johtajana); hänen kädestään ovat lähteneet useimmat esoteerisetkin suomennokset ja kiitollisessa muistossa säilyttävät hänet kaikki Suomen suomenkieliset esoteristit, joiden ensimmäisiä askeleita teosofisen itsekasvatuksen tiellä hän ohjasi hartaalla huolenpidolla ja veljellisellä myötätunnolla. Riittäpä hänelle aikaa vielä astorologi-

siinkin harrastuksiin, ja monet lienevät ne horoskopit, joita hän asetti tuttaville ja tilaajille.

Joulun aikaan 1914 Väinö Valvanne meni naimisiin sairaanhoitajatar neiti Elina Rutasen kanssa. Keväällä 1915 hän sairastui lavantautiin ja syksyllä samana vuonna huomattiin vika keuhkoissa. Hän vietti muutamia kuukausia Nummelan parantolassa, mutta hänen väsymätön henkensä ei antanut hänen kuluttaa aikaansa paljaaseen ruumiinsa hoitamiseen. Sentähden hän viimeisetkin vuotensa eli täydessä työssä ja toiminnassa, noudattaen kyllä säännönmukaista ja lääkärin määräämää jokapäiväistä hoitotapaa, mutta aina silloin tällöin rasittaen itseään liikaa. Hänestä voidaan sentähden sanoa niinkuin uskollisesta sotamiehestä ainakin, että hän kaatui vahtipaikallaan.

Antakoon Karmaan herrat V. H. V:lle ensi kerralla voimakkaan ruumiin ja murtumattoman terveyden! Hän ei tule sitä väärin käyttämään.

Pekka Ervast.

(Tietäjä 1919 Huhtikuu N:o 4, s. 99-102)